

The Courage to Refuse: Saying "No" is an Option!

החזקת חתונה, חתונה, חתונה

משמאל

זוהי אחת בעינינו ושעבוד להגוף, שנית
זה בנפש, דמצרים היא ערות הארץ, והתורה
ריבה להעיד על ישראל שהם שבטי יה,
איש גן נעול וגל נעול וכמו שדרשו ז"ל.
זה קודם מכירת יוסף הי' די בגלות בארץ
א להם וכמו שאמר הקב"ה לאברהם, ולא
יו צריכין להיות במצרים דוקא, ואף אם היו
מצרים לא היתה מוסיקה להם בענינים האלו
היות גלות לנפש, דכבר תיקן זאת אאע"ה.
נמו שארז"ל במד"ר על הפסוק ויעל אברם
מצרים שאמר לו הקב"ה לאברהם צא וכבוש
ה הדרך לפני בניך, אך אחר שפגמו במדה
חד ומכרו את יוסף הצדיק שוב היו צריכין
היות בגלות מצרים דוקא ולהתמרק ולהצרף
י נסיון זה לעמוד נגד מצרים שטופי זימה:

מד"ר רות (פ' ה') אילו הי' ראובן יודע
שהקב"ה מכתוב עליו וישמע ראובן
יצילה מידם בכתפו הי' מוליכו אצל אביה.
יש להבין וכי הי' ראובן רודף אחר הכבוד?
נראה דלפי גדלות השבטים הי' ראובן יודע
הפיר דאחר שהם אומרים לכו ונהרגו בטה
ד הוא מן השמים. כדרך מאה"כ (ש"ב ט"ז)
ז הי' אמר לו קלל, וכענין דברי המדרש (פ'
יד) למה תתעני ד' מדרכיך כשרצית נתת
לכם לאהוב וכשרצית נתת בלבם לשנוא.
לכן הי' ראובן מסופק אם רשאי הוא להציל.
פיר שראה שרצון הי' הוא כן, ואינם רשאים
לצדד נגד רצונו ית"ש. וזה שהצילו, הוא
צ"מ שר"מ ז"ל מטיקטין [הובא בס' פנים
שבת] וישמע ראובן הבת קול שאמר ונראה
זה יהי חלומותיו, ולכן אמר אחר שהוא
נמצא הם אינם שומעים ש"מ שעליו להציל.
חד שאמרו חז"ל (תענית כ"א.) גבי אילפא
ד יחנן ר"י שמע אילפא לא שמע אמר
ר"י מדשמעי אנא ואילפא לא שמע ש"מ
הדידי קיימא לי שעתא, לכן ויצילו מידם.
ע"ש. ולפי"ז יובנו דברי המדרש היטב
וכל מה שהציל אותו הי' מחמת הב"ק ונראה
זה יהי חלומותיו, א"כ לא הי' רשאי רק
להציל איתו מן המיתה, אבל לא להוליכו
אצל אביה, דאדרבה עי"ז הלא אפשר לא
הקיימו החלומות אחר שראה ע"י הבת קול

שם

שרצון השי"ת שתתגלגל סיבה ויתקיימו
חלומותיו, משא"כ אם הי' יודע שהקב"ה
כותב עליו ויצילו מידם, א"כ שפיר הי'
ביכולתו גם להוליכו אצל אביו:
ולפי האמור תתישב קושיית הרמב"ן ז"ל
על רש"י שפירש והוא נער את בני
בלהה וגו' שהי' מקרבן, א"כ למה לא הצילוהו
בני השפחות, והנה הם היו ד' וראובן עמהם
ויוסף עצמו. ולהנ"ל א"ש דלא היו רשאים
לעמוד נגדם, אחר שראו שכן הוא רצון השי"ת:

במד"ר (פ' פ"ה) ויהי בעת ההוא, מה כתיב
למעלה מן הענין והמדינים מכרו
אותו ויהי בעת ההיא ולא הי' צריך קריי'
למימר אלא ויוסף הורד מצרימה ומפני מה
הסמין פרשה זו לזו, ר' אלעזר ור' יוחנן,
ר"א אמר כדי לסמוך ירידה לירידה, ר"י
אמר כדי לסמוך הכר להכר. יש להבין הלימוד
מהסמיכות של ירידה לירידה, והענין דהנה
בכל הנסיונות צריכין מקודם ליקח מן
המתנסה את המדרגות, וכמו שאמר כ"ק
אאמור"ד זוקלל"ה על אברהם אבינו שהכתיב
עליו הכתוב בעת העקידה וירא את המקום
מרחוק, דהיינו שראה את הקב"ה מרחוק כי
נלקחו ממנו המדרגות הגבוהות שלו, דאל"כ
לא הי' שום נסיון אצלו, עכתה"ק. וזה הענין
גופא הי' אצל יהודה ויוסף דלפי גדלותם
לא הי' שום נסיון אצלם [שגם יהודה הי' לו
נסיון במה שהודה וקידש ש"ש בפרהסיא] וזה
הוא שכתוב אצלם ירידה שירדו שניהם
ממדרגתם הגבוהה:

במד"ר (פ' פ"ז) וימאן ויאמר הן אדוני וגו'
א"ל למוד הוא הקב"ה להיות בוחר
מאהובי בית אבא לעולה, אברהם קח נא את
בנך אשמע לך ושמא אבחר לעולה ואפסל מן
הקרבן, ד"א וכו' א"ל למוד הקב"ה להיות
נגלה על אהובי בית אבא בלילה וכו' אשמע
לך ושמא יגלה עלי הקב"ה וימצא אותי
טמא, ע"כ. נראה שזאת היתה עצה עמוקה
של יוסף הצדיק בראשונה וימאן מוטעם
בשלשלת ופסיק, כדי להפרידו בפ"ע, והיינו
שהמאיון לא הי' מחמת הטעם אלא מצד

משמאל

סט

עצם הנפש למעלה מהטעם, וכמו שאיתא
בספר תפארת שלמה בפסוק ואתה לא כן נתן
לך ה' אלקיך, היינו שנותן לך מתנה זו
שתוכל לומר לא כן בלי שום טעם והתווכחות.
ואעפ"כ כדי שלא תישאר אצלו אהבה
חיצונית דיבק את עצמו באהבת השי"ת וצ"י
אצלו שיבחר לעולה ובנבואה ונדחתה ממנו
לגמרי האהבה החיצונית, שבמקום אהבת
הקדושה כל האהבות נעשו אפס ואין, כי
נמתקה האהבה בשורשה, וזה שכתב הרמב"ם
ז"ל (סוף הל' איס"ב) גדולה יתירה מכל זאת
אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לד"ת וירחיב
דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת
אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר
אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווח בכל עת
באהבתה תשגה תמיד, ע"כ. והיינו שחוק מזה
שטרדת החכמה מועילה נגד הדברים
החיצוניים, אך העיקר הוא כי האהבה שבתורה
מושכת את האדם מן האהבה החיצונית
כנ"ל. והבן: ואלו (א"א) (א"א)

במד"ר (פ' פ"ז) ותתפששו בבגדו וגו' ויצא
החוצה, קפץ בזכות אבות המד"א
ויוצא אותו החוצה, שמעון איש קטרון אמר
בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים לישראל
הה"ד הים ראה ויגוס בזכות ויעזוב בגדו
בידה וינס, ע"כ. נראה לבאר עפ"י דברי
המד"ר מטרונה שאלה את ר"י אמרה לו אפשר
יוסף בן שבע עשרה שנה הי' עומד בכל
חומו והי' עושה הדבר הזה כו'? נראה
ששאלתה היתה שזה אינו בגדר הטבע,
יהאמת כן הוא שמעשה יוסף הי' למעלה
מהטבע. וזה שכוון המד"ר קפץ בזכות אבות
דכתיב ויוצא אותו החוצה שדרשו ז"ל
שהגביהו למעלה מן הכוכבים, היינו דאברהם
מצד הטבע אינו מוליד אך הקב"ה הגביהו
למעלה מהטבע, ומצד זה יש ביכולת בכל
זרע אברהם להתקדש למעלה מהטבע, ואין
מויק להם הטבע, כי מצד הטבע אין לזרע
אברהם מציאות בעולם, ומצד זה קפץ יוסף
ועשה ג"כ למעלה מהטבע, ולכך נמי הים
ראה ויגוס, דאחר שהוא עשה למעלה מהטבע
נדחה ג"כ הטבע מפניו:

מפרשיסחא רק השומע החליף „למען יהיו לי בנים טובים” בתיבות יעלה אותו אחד מבניו.

במד"ר (פ' פ"ה) ויהי בעת ההיא ולא הי צריך קריי' למימר אלא ויוסף הורר מצרימה וכו', ר"א אמר. כדי לסמוך ירידה ליירידה. ולכאורה הי' צריך לכתוב ויוסף הורר מצרימה קודם, שהרי זה מוקדם, כבמד"ר לקמן שאמרו לשעבר הי' זקוק להשיאנו נשים ועכשיו הוא עסוק בשקו ובתעניתו אינו בדין שיהא עסוק להשיאנו נשים, אמרו לו ליהודה וכו' מיד וירד יהודה, וכן הוא בפירש"י שהורידוהו אחיו מגדולתו כשרא בצרת אביהם. ונראה עפ"י מה ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר וצללה"ה שמחמת שעבירה גוררת עבירה לא הי' בדין להעניש את החוטא על עבירה מאוחרת, שהרי עבירה שקדמה לה גוררת אותה וכמעט שהוא מוכרח לעשותה, אלא העונש הוא על העבירה הראשונה שהיא הביאה אותו לכל אלה. עכ"ד. והנה כתב השל"ה ובית עשו לקט רמז שקש הוא ראשי תיבות קנאה שנאה שזה מעשה עשו ובטבע ישראל אינו כן. וא"כ השבטים שנענשו על מכירת יוסף הי' עיקר העונש על הקנאה והשנאה שמקודם, כי המכירה כמעט היתה בהכרח, מה גם לפי דברי המדרש כשרצית נתת בלבם לשנוא וכשרצית נתת בלבם לאהוב, וא"כ י"ל שגב בשנאה לא היתה להם אשמה שהיו מוכרחים והעונש הוא על הקנאה הקודמת לכל:

והנה בוותר חדש דגלות מצרים היתה מחמת חטא מכירת יוסף, ואף דגלות מצרים היתה סיבה למכירה כבמדרש (פ' פ"ו) משל לפרה שהיו מושכין אותה למקולין ולא היתה נמשכת משכו את בנה לפני' וכו', ולא שהמכירה היתה סיבה להגלות, וכבר הקשה המהר"ל כן, וע"כ לומר דעיקר הגלות היתה גזירה מוקדמת, אבל מ"מ אם לא הי' אצלם חטא לא היתה ראוי' הגזירה לצאת לפועל כי אין יסורין בלא חטא, וכעין מה שכתב המהר"ל בס' הגבורות (פ"ט), ולפי דברינו הנ"ל יצאה הגזירה לפועל מעת שנאמר ויקנאו בו אחיו או מוישנאו אותו:

והנה במד"ר (פ' מ"ד) ידוע תדע ידוע שאני מפזרן תדע שאני מכנסן, הרי שהגלות היא פיזור ומבוארים הדברים במהר"ל בנצח ישראל שנרמז במלת גלה, והדברים עתיקים. והנה במדרש (פ' פ"ה) וירד יהודה אמר בואו ונפזר עצמינו, ובאמת כן הוא בפשיטות שמלך הוא המאחד את העם וכתוב (ש"א ט') זה יעצור בעמי כפירש"י שם. וע"כ יהודה שהי' מלך עליהם שנאמר וירד יהודה מאת אחיו נשארו כולם מפוזרים. ולפי דברינו הנ"ל נשלמה הגזירה ההיא היינו גזירת הפיזור שהיא וירד יהודה מאז למפרע כשאח"כ מכרו אותו, וא"כ הא דיוסף הורר מצרימה שזו היתה סיבה שירדו כולם למצרים שתושלם בהם הגלות, הסיבה לזה היתה הא דוירד יהודה שהותחלה הגלות כנ"ל, ואח"כ הכל נכתב כסדר, שהא דוירד יהודה אף שמאוחר בזמן הי' מוקדם בגזירה ובמחשבה, ואח"כ שנאמר שמכרו אותו להמדינים שבזה חל העונש למפרע ויצאה הגזירה לפועל הא דוירד יהודה ובשביל להשלים הגזירה שיהי' פיזור ביותר במצרים נכתב הא דיוסף הורר מצרימה:

וימאן ויאמר אל אשת אדונינו וגו'. תיבת וימאן היא בשלשלת ובפסיק כדי להפרידה מן התיבות ויאמר אל אשת אדונינו זה להורות שמיאן לא מצד הטענות אלא שמיאן בפשיטות בלי שום טעם ובלי שום התחכמות, והא שהציע לפני' טענות לא הי' צריך לזה אלא להרגיע אותה. וזה לימוד גדול לכל איש ואיש בהגיע שום מעשה אשר בלתי ראוי תחת ידו לא ידחה הדבר בטענה שכליות, שהשכל איננו בהיר ומאיר תמיד לגדל עיניו והרי השוחד יעור, ואין לך שוחד גדול מיצה"ר שהוא מחליק הדבר בעיניו ועושה מעבירה מצוה, וכמו שאמרנו כמה פעמים שזה רמזו בש"ס (חולין צ"א). כת"ה נדמה לו, והרי ביוסף היא ראתה באיצטרלוגי שלה ומסתמא גם יוסף ראה, והיצה"ר בודאי הראה לו לעשות מעבירה מצוה, ואם המיאון הי' ע"י טענות שכליות הי' מקום ליצה"ר למשכו ברשתו, אבל המיאון הי' מצד עצם

נפשו בלי שום טענות והתחכמות. וזה לימוד לדורות, ויש לומר עוד שיוסף הביא זו המדה בכל ישראל, כי כל ישראל נקראו בני יוסף, וכמו שאב מוריש טבעו לבניו כן הטביע יוסף דרכו בקודש לכל ישראל, והיא שעמדה לישראל בימי יוונים שהיו פילוסופים וגם הם מאסו בגשמיות, אבל הי' זה עפ"י חקירה, ואין לזה קיום, כי אחר כל חכמתם וחקירתם נשארו מזוהמים, כידוע מענינם ומגזירותיהם שתבעל לטפסר תחילה, אבל ישראל הם מצד עצם נפשם מואסים ברע, ע"כ כחם גדול מכת היוונים ברוחניות וקמה אלומתי וגם נצבה:

שנת תרע"ג

במד"ר (פ' פ"ד) יוסף שבע עשרה שנה וגו' ואת אמר והוא נער אלא שהי' עושה מעשה נערות ממשמש בעיניו מתלה בעקבו מתקן בשערו, הי' רועה וגו' ויבא יוסף את דבתם רעה, מה אמר, רבי מאיר ור' יהודה ור' שמעון, ר' מאיר אומר חשודים הן בניך על אבר מן החי, ר' שמעון אומר תולין הן עיניהם בבנות הארץ, ר' יהודה אומר מזלזלין הן בבני השפחות וקורין להם עבדים, ויש להבין היתכן שאלה קדושי עליון הי' בהם ח"ו שום פגם מענינים אלו, ואף שכתבו המפרשים שרק ליוסף נדמה לו ככה אבל לא הי' כן באמת, אבל לקדושים האלה גם זה לא יתכן דהרי כתיב (במדבר ל"ב) והייתם נקיים וגו', ועוד היתכן לומר על יוסף איש מרכבה צדיק יס"ע שהי' עושה מעשה נערות וכו', והיתכן שיעשו דבר שיהי' לו חשש לעז וחילול השם ח"ו, ועוד יש להבין מדוע היו אלה הענינים דווקא, שבוודאי לא הי' שום דבר במקרה, כמ"ש המהר"ל שבענינים העיקריים אין לומר שהי' שום דבר מקרה, ומאחר שזה הי' סיבה לגלות מצרים שהיא יתד שהכל תלוי בה אי אפשר שיהי' במקרה: ונראה דהנה במדרש (ב"ר פ' ט"ו) שכל המלכויות נקראו ע"ש מצרים על שם שהיו מצירות לישראל, ומה נראה שנכללו בגלות מצרים כל ד' המלכויות, וע"כ תמצא שד' גזירות גזר פרעה על ישראל, וברבה שמות (פ' כ"ו) דורש המקרא לא שלותי

במקום אחר³. וזה שכתוב : 'כו' מכל אחיו. הפירוש גם מעשים טובים של השבטים "ה'. כי יוסף הצדיק מעלה ול כלל בני ישראל. כי יש לו תר מיעקב שהיה למעלה פירוש וישב יעקב כו' מגורי 'כנ"ל שנדבק לשרשו שהוא בחינת שבת שכל דבר עולה 'שורש עליון:

ל הגיר' בשם הרב הקדוש **האז** ז"ל פירוש ארוממך ה' **ה** ל. ב. לשון הגבהה ולשון הקב"ה מגביה האדם כמו ' ידי זה נשאר אצלו כראוי. מגביה שפלים כו'. ובזהר 'ד מסכן וחכם (קהלת ד. יג) זה ש. וכלל הענין כי מי שירא צר הרע והולך תמיד בסכנה צל ידי זה יש לו תמיד מי שיושב בטח נתיישן לו וב ילד מסכן וחכם. שעל ידי שו. חכמה פירשו בספרים **מה** שעיקר החכמה לידע וכן מה' יתברך. כמו שכתוב נשית חכמה יראת ה'. ויש נכלל בדליתני לשון ילדתנו צר שזה פירוש והוא נער צלשון התעוררות שיש לו ת. וגם בחנוכה על ידי שהיו תה ושפילה וה' יתברך עזר נפלאות. על ידי זה יש נס נמשך משורש החיות

שבת תרלי"א הערה 3.

ה' 'כאשר' עיין לעיל הערה 7.

ל"ס. ד"ה 'ארוממך ה'.

דבית קריאת שמע. ברכת גאולה.

הא-ע"ב.

ג - רעיא מהימנא: תיקון סט, קב ע"ב.

שלמעלה מהטבע. וכתוב (תהלים מ. ב-ד) קוה קויתי כו' ויעלני מבור שאון מטיט היין כו' ויתן בפי שיר חדש כו' כנ"ל:

וימאן ויאמר הן כו' וכל כו' יש לו נתן בידי כו' (בראשית לט. ח). יש ללמוד מזה לדחות היצר הרע על ידי חשבון זה שהיה ביד הקב"ה למחות מלעשות נגד רצונו יתברך והוא נתן הבחירה לאדם. זה עצמו נותן שלא נעבור על רצונו. ויוסף נראה שאמר זה להוציא גם מלבה כי עליו כתיב וימאן ופירוש וימאן שלא היה לו כלל תאוה לזה. שנתגבר לגמרי נגד היצר הרע. ויש לומר שעל ידי המיאון נמצא אחר כך לידע ולראות כי הכל הוא כנ"ל וימאן ויאמר:

ב"ה [תרל"ג]

תולדות יעקב יוסף (בראשית לו. ג). דכתיב (עובדיה א. יח) בית יעקב אש כו' יוסף להבה כו'. יעקב הוא התורה כה דברי כאש (ירמיה כג. כט) והוא למעלה מהטבע. רק העצה להיות נכנס אור התורה בנפש האדם. הוא על ידי החשק והתלהבות. והוא בחינת יוסף הצדיק. וזה שכתב רש"י על ידי להבה שולט למרוחק. כי מצד החשק. מה שאדם מרוחק יותר נתרבה החשק לו להתקרב. וזהו שכתוב תולדות יעקב יוסף שעל ידי חשק הנ"ל נמשך תולדות מבחינת יעקב כנ"ל:

פירוש הוזהר הקדוש² טוב ילד מסכן כו' (קהלת ד. יג) שעל ידי שהאדם תמיד בסכנה מרדיפות היצר הרע. על ידי כך יש לו התחדשות תמיד. ועל ידי זה דבוק בחכמה. ולהיפוך על ידי גסות שמלך הוא בעיניו. על ידי זה שוכח מה שהיה לו גם כן:

וימאן ויאמר כו' הן אדוני כו' ולא חשך כו' כי אם אותך כו' את אשתו כו' (בראשית לט. ח-ט). **יש ללמוד מזה איך להשמר מיצר הרע על ידי ישוב הדעת שהקב"ה**

מסר הכל לרשות האדם. אף כי היה ברשותו שלא להיות כח לאדם לעשות נגד רצונו. רק בטובו מסר הכל להאדם רק שיקבל האדם על עצמו עול מלכותו יתברך. ומזה עצמו צריך ליפול בושה על האדם שלא יוכל לעשות נגד רצון הקב"ה רק לעשות הכל לשם שמים לברר שמלכותך מלכות כל עולמים (תהלים קמה. יג) כנ"ל. והבן. **וישוב הדעת הנ"ל בא על ידי שוימאן מקודם בלי טעם וימאן ויאמר כנ"ל:**

לעשות מלאכתו (שם יא). המדרש⁵ לעשות צרכיו נכנס רק שנראית לו דמות דיוקנו של אביו כו'. עוד ואין איש (שם) ולא מצא עצמו איש כו'. יש לומר הפירוש שנתיישב בשורש החיות שלו וראה שאין לו חיים אם עושה זה שהוא נגד רצון המקום ברוך הוא וזהו ולא מצא עצמו איש. וזה דמות דיוקנו של אביו שיש לכל דבר דמות וציור למעלה⁶. והאדם נברא שכל מעשיו ותנועותיו יעוררו בעולמות עליונים. ועל ידי זה כבש יצרו כנ"ל. והכל אחד. וזהו שכתוב (שם יב) וינס ויצא החוצה כו' שנתבטל מכל וכל שראה שזה היפוך החיים כנ"ל:

ב"ה [תרל"ד]

במדרש¹ כינוסו וכינוס בניו כו'. דהנה עבודת יעקב אצל לבן היה בחינת ימות החול ימי עבודה ועתה וישב יעקב (בראשית לו. א) בחינת שבת קודש. והעצה על ידי הכינוס כדאיתא² דאתאחדת ברזא דאחד. וכינוס בניו³ הוא יוסף כי בית יעקב אש כו' (עובדיה א. יח). פירוש תורה שבכתב. כדכתיב (ירמיה כג. כט) כה דברי כאש כו'. אבל להמשיך חיות התורה בכל הנבראים (והיא בחינת תורה שבעל פה) הוא על ידי יוסף. ובית יוסף להבה (עובדיה א. יח). הוא העצה על ידי שמתאספין כל הכחות לנקודה הקדושה. על ידי זה שורה קדושה. ועל ידי הלהבה מתגרשין עצות

⁵ עיין אור תורה חיי שרה ד"ה 'במדרש'.

¹ בריר פד. א. עיין שנת תרלי"א הערה 1.

² וזהר ח"ב. קלה ע"ב.

¹ בראשית ל. כה ד"ה 'כאשר' עיין שנת תרלי"א הערה 7.

² וזהר ח"א. קעט ע"א-ע"ב.

³ תנומא וישב. ט.

⁴ בריר פד. ז.

שזה נקרא באמת עבודה

נאמר התעייף עיניך

הדביקות ע"י רגע א'

וליפול ח"ו לסט"א. וכ

יסורין בדילין הימנו.

בתורה הוא שיוהר כל

והרעיון אל דבר בטל

ונשמתו כמו שטרוד ב'

בו, בודאי לא יפנה

בו שייכות לאותו עסק

כל היום במחשבתו ח

הוא מקור החיים לגוף

אף בעניני תועלת המ

יסיח דעתו מאמונתו

זה נקרא עוסק בתורה

שטרוד בעבודת ה' כס'

בעיון מחשבתו ולא

יסורין בדילין הימנו.

ובזה יבואר מאמ

פ"ב) מניח אני כל

מלמד את בני אלא ופ

אומר וקוי ה' יחליפו נ

עוד יגובון בשיבה, ופ

מתורה, וכן עוד יטב

מיירי, אלא כמוש"כ

על הדביקות בה' וא

לתורת ה' שזה יכול ל

קבוע בלב אשר עי

השי"ת מקור החיים,

מוז) כי לא דבר ריק ה

וכל מה שנצרך לו וז

להשי"ת שיזמין לפני

וקוי ה' יחליפו כת, ה

טעם מעץ הדעת, כי ע"י שהאדם יודע מהרע
שנמצא בעולם יוכל היצר לשלוט בו וצריך
הרבה חכמה להנצל ממנו וע"ז נאמר טובה
חכמה מכלי קרב. (קהלת ט—יח) והחכמה
היא היראה כש"כ (תהילים קיא—י) ראשית
חכמה יראת ה'. ולכן האדם הפשוט שאין
בכוחו לנצח היצר אחרי שכבר מתעורר
עליו, העצה שיקח עצמו למדת התמימות,
וישמור את עצמו שלא ירצה לידע מן הרע
הנמצא בעולם, כמאה"כ (קהלת ח—ה) שומר
מצוה לא ידע דבר רע, וזה הוא תיקון לפגם
היסוד ע"י תיקון הדעת.

ובזה שאיש ישראל מקדש ומטהר א"ע
מאיוה מזה הוא שובר ומכניע את הקליפה
והסט"א שבכל העולם ומעלה עמו את
כללות ישראל, ובפרט אלו השייכים לשורש
גשמתו בודאי מתעלים על ידו. וכן ראיתי
בספר בשם המגיד מקאונץ וי"ע, כי ענין
עץ הדעת היינו תאוה לידע הכל, וי"ל עוד
כי דעת הוא לשון התחברות כמו ידע אדם
את חוה, שהיודע מן הרע כבר יש לו
התחברות עם הרע ואין לו עצה אלא לשברו
עם דעת האמת וע"כ דעת ג"כ לשון שבירה
כמו ויודע בהם אנשי סוכות. (שופטים ח—
טז).

כב. כל העוסק בתורה יסורין בדילין
הימנו שנא' ובני רשף יגביהו עוף ואין עוף
אלא תורה שנא' התעייף עיניך בו ואיננו
(ברכות ה' עי"ש ברש"י), ויש להבין הרי
זה נגד המציאות שבהרף עין ישכח מה
שלמד, וכן הרי כמה וכמה יש שלומדים
ולא פירשו מהם היסורין בגשמי ורוחני
וד"ל, ונראה שירמוזו כאן על הדביקות בה'

כ. אין שום מניעה לאדם מעבודת
השי"ת, אלא שבשעת דוחק אין האדם יכול
לעבוד את ה' באותו סוג עבודת שבשעת
מנוחה והעבודות משתנה אז באופן וסדר אחר
כמו פושט לבוש זה ולובש לבוש אחר, או
כמו משנה לימודו ממסכתא זו למסכתא
אחרת והפנימיות הכל תורת ה', כמו כן
הנקודה הפנימית של עבודתו ית' הוא תמיד
בכל מקום ובכל זמן, אלא שהלבוש משתנה
לפי המקום הזמן והמצב כמו עבד המלך
שבכל פעם מצוה לו המלך לעשות עבודה
אחרת פרטית, וכן אמרו חז"ל (שבת קיד)
בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג
בהן כוס לרבו שנאמר ופשט את בגדיו ולבש
בגדים אחרים, ולמשל אם האדם במנוחה
ובלי טרדות אז עבודתו לעסוק בתורה כל
היום, וכשהוא טרוד בעסקיו או ביסורים
ועגמו"ג ח"ו אז עבודתו בטחון והתחזקות
ולצפות לחסדי השי"ת, ולהשריש בלבבו כי
אין מושיע זולת השי"ת. ובפנימיות הכל
נקרא עבודת מלך מלכי המלכים, אלא כמו
שיש מסכתא קלה ויש חמורה כמו"כ יש
עבודה קלה ועבודה חמורה. והנה אם המלך
יצוה לעבדו לעשות איזה עבודה והוא יעשה
עבודה אחרת הגם שהיא גם עבודת המלך
נקרא מורד במלכות ח"ו, ע"כ צריך האדם
תמיד לשמוע בלבו מה הוא רצונו ה' עכשיו,
וע"ז אמרו אשרי איש שישמע למצותיו.

כא. שני דרגות בעבודה החכמה
והתמימות, החכם יודע את ההיפוך ומכיר
עומק הרע אלא שמבטלו בחכמתו, והתמים
אינו יודע מן הרע או עושה עצמו כאינו
יודע ועי"ז אין היצר מתגרה בו כיון שלא

The different
nature of
חכמה

Constantly
changing

Ask yourself

What nature
is appropriate
now?

If you know
about it?
You've already
become attached
to it

5

ליחיו חפץ חיים [בן אל הח"י ארי' לוי זצ"ל]

מחיי אבא

יש ויחידו בעבורו. וסיים: ברוך השם לא
: לי אחר כך גם כן מעשה כעין זה, וגם כן
ה שבעיר לא לעזבם, אבל לא פעלו אצלי
הבטחתי להם לבוא אליהם במשך הימים,
. וברוך השם, כי פדיתי (הרוחמי) שם הרבה.

טז, כדמיה, עלה על כל בני דורו. והיותר
פז בדבור! ובכל מקום ובכל מסבה, היה
לא אחר אדם מעולם כי תפס את ה"חפץ
בה. בשעת הלוינו, בהקבץ רבנים וגדולי
ב אחר מה ששמע מחותנו המנוח, שהיה
פתפדים להוראה בבית הגאון ר' ברוך
או שר אבא לקבל הסכמה על ספרו "חפץ
החברות, היה הדבר תמוה אצלו, לתפר חבור
גלים ופרטים ובדיוק כל כך גדול, כמו על
ה מספק אצלו אם מגדל יראתו העמיק כל
רק מתענין ומפלפל. ואמר ללומדים שבביתו
ה. וסבבו את מר אבא, ונשאו עמו כל היום
אברהם להכשילו. אמנם לא עלה בידם, ולעת
ה, אמרו לו, כי לא יכלו בשום אופן לתפוס
ה הסכמתו.

מחיי אבא

כן ספר אז, רב גדול אחד, שבא פעם למר אבי בשנותיו
האחרונות, להתייעץ איתו באיזה ענין נכבד. מוכן כי בענין הזה היו
מערכים עסקים הנוגעים לאחרים. וכשהתבונן מר אבי בדבר, אמר:
זה כששים שנה אנכי שומר, ברוך השם, את הדבור שלי, ועכשיו
רוצים אתם למשכני לרפשי?... והפסיק לדבר בענין זה.

ד) שאלתיו פעם אחת, מדוע אינו מדפיס ספרו "משנה ברוכה"
כלי "באר היטב" ו"שערי תשובה". ביחוד ה"באר היטב"
שהוא כמעט מיתר באשר כמעט כל דבריו כלולים ב"משנה
ברורה", ולא יצטרף להוציא על הדפוס כל כך... ענה לי: וכי כך
היא המדה? לקחת את כל ה"שלחן ערוך" ולגרש את כלם?...

ה) הוא לא רצה מימיו להשתתף בשום דבר רע, והשתמט מכך
תמיד. זכורני, בילדותי, בשעה שהלכו לאסוף חתימות על גרוש
הגנב שכנה "זלקה היין" ששרף כמה בתים של אחינו, וגם אמרו
שרצח נפשות. שלחו מטעם הממשלה שיחתמו כל בני העיר שקשה
להם חברתו וישלחוהו לסביר. מר אבי הסתתר אז כדי שלא יאלץ
לחתום. ורמז בזה הכתוב: "לא תהיה אחרי רבים לרעות".

ו) בטחונו בה' מפליא היה. היה רגיל תמיד לשון הכתוב בשמואל
(א.ל.ו) "ויתחזק דוד בה' אלקיו" אם כי היה אז בצרה גדולה.
ואמר בשם הגר"א על הכתוב (שמואל ב' כ"ב, ל) שאמר דוד "כי בכה
ארוץ גדוד באלקי אדלג שור". אין הפונה שינצח על ידי שמות
הקדושים, כפי שכתבו כמה מפרשים, רק בכח בטחונו הגדול. כן

Why he kept
it for
and
left the 2nd

what want
of involvement
in 66

is unbelieve
in 66

טענותיו וכמבואר בעל
ברם, חושים בן דן ש
שראה פתאום את יעקב
קולפא מחייה ארישיה.

מידת ההסתגלות
הקשים ביותר, מסתגל
אנו, אשר רבים מאד
מנשוא היו מנת חלקם
שנבצר מאתנו להביק, כ
מדורי הגיהנום ולהשא
אותם יסורים קשים ו
לשני הסתגלו וכך עד ה
מעמד במצבם הנורא.

מידה זו של הסתם
היא מחלישה ומבטלת
בוערת בו כאש יוקדת,
שומה על האדם לשם
בתחילה, ואם ישים את
ד'.

ובפירוש החסיד י
(יחזקאל מו ט): "הבא דר
נגב יצא דרך שער צפון
"הקפיד הקב"ה שלא יר
וקירות הבית לקירותיו,
בו, ואמרו עשה לו את
הרחק מן המכונה", ע"ה
בשער הבית, וכדי לשם
אותו השער שנכנס בו,
ממנו, עד שישוה בעיניו
ולזאת יתן עובד ז
והרבה יש לאדם לעמול
וכך יעלה מעלה מחיל א

"את בנק", אמר לו שני בנים יש לי, אמר לו "את יחידך", אמר לו זה יחיד לאמו
 וזה יחיד לאמו, אמר לו "אשר אהבת", אמר לו שניהם אני אוהב, אמר לו "את
 יצחק", ולמה לא גילה לו מתחילה, שלא לערבבו פתאום ותזוז דעתו עליו ותטרף".
 הרי לנו שאילו גילה הקב"ה לאברהם מתחילה שהוא מבקש ממנו לקחת את
 יצחק ולהעלותו לעולה, היתה דעתו נטרפת עליו ולא היה יכול לעמוד בנסיון, כיון
 שבא עליו פתאום, ולפיכך גילה לו ד' את הדבר טיפין טיפין, מתחילה אמר לו "את
 בנק" ונסתגל אברהם לזה שמוטל עליו לקחת את אחד הבנים, ועדיין אינו יודע מי
 מהם, ולאחר מכן אמר לו "את יחידך", ושוב אמר לו "אשר אהבת", ובאותן השהיות
 הסתגל אברהם ויכול היה להתגבר על אהבתו ליצחק, ולקבל את המצוה במנוחה
 ובלי ערבוב דעת, ועמד בנסיון להקריב את בנו את יצחק למען שמו יתברך. לא כן
 שרה אמנו שנודע לה פתאום דבר הקרבת יצחק, לא עמד לבה ופרחה נשמתה.

כיוצא בדבר זה מצינו בגמ' כתובות (סב ב), במעשה דרבי חנניה בן חכנאי, שגלה לבי רב ללמוד תורה י"ב שנים, וכשחזר נכנס לביתו פתאום, והיתה אשתו טרודה בעבודתה, כיון שהרימה עיניה וראתה אותו, ראה ליבה ופרחה נשמתה, ופירש": ראה ליבה, "נדמה לליבה פתאום שזה בעלה". וביאור הדברים הוא, שנדמה ל ל י ב ה שזה בעלה, בטרם שהבחינה בו היטב בעיניה, שאילו היתה מבחנת בו בבירור קודם, הרי שהמרחק בין העין והלב, השהות המועטת שבין ראיית העין להבנת הלב כבר היה בה כדי לסגלה ולהכשירה לשמחה הגדולה בשובו של בעלה שהיתה מצפה לו י"ב שנה, אבל עכשיו שנדמה לליבה פתאום בטרם שהבחינה בעיניה, נמנעה ממנה השהות שבין ראיית העין להבנת הלב, וליבה לא היה יכול לעמוד בכך.

ועל דרך זו יש לבאר את המעשה בחושים בן דן (סוטה יג א), בעת קבורת יעקב במערת המכפלה, דאתא עשו וקא מעכב, וטען שמקום הקבורה שייך לו, השיבו לו, שיעקב קנה ממנו את המקום, ביקש עשו שטר מכירה, אמרו, השטר נמצא במצרים, ונפתלי שהוא קל ברגליו ילך ויביא את השטר, ובגמ' שם: "חושים בריה דדן תמן הוה, ויקירן ליה אודגיה, אמר להו מאי האי? ואמרו ליה קא מעכב האי [עשו] עד דאתי נפתלי מארעא דמצרים, אמר להו ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון, שקל קולפא מחייה ארישיה, נתן עיניה ונפלו אכרעא דיעקב", ע"ש. ולכאורה צריך ביאור, מה הביא את חושים לקנא לכבוד אבי אביו יותר מבני יעקב שהיו שם, ולמה לא הרגישו כולם בבזיון שיש בזה שיעקב אביהם מוטל עד שיחזור נפתלי מארץ מצרים? גם הדגשת הגמ' שחושים בן דן היו אזניו כבדות צריכה תלמוד?

אכן, נראה הביאור בזה, שכל בני יעקב ובני הנלוים עמו, כיון ששמעו את ערעורו של עשו על מקום הקבורה, החלו נושאים ונותנים עמו והשיבו לו על כל

Wearnt for 12
yrs, returned
suddenly, wife
died

Went straight
to heart, she
couldn't adjust
to it

Present at the
funeral of 2/21

Why didn't anyone
else feel it was
a 1152 to
April?

By discussing
with 128 they
lost their
sensitivity to
the 1162

עין אל האדם (יום)
האדם (יום)

טענותיו וכמבואר בגמ', ואדהכי והכי התרגלו למצב ושוב לא חשו בבזיון שבדבר, ברם, חושים בן דן שהיו אזניו כבדות לא שמע את אותן טענות שקדמו, וכיון שראה פתאום את יעקב מוטל בבזיון, מיד בערה בו קנאת כבוד אבי אביו, "שקל קולפא מחייה ארישיה".

מידת ההסתגלות הזו הטבועה בנפשו של האדם, מסייעתו לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, מסתגל הוא עליהם אט אט, ולומד לחיות עמם. נוכחנו בדבר בדורנו אנו, אשר רבים מאחינו בני ישראל נלכדו בגיא התופת הנאצי, ויסורים קשים מנשוא היו מנת חלקם יום יום, הלא למשמע אוזן תסמרגה שערות הראש, עד שנבצר מאתנו להבין, כיצד הצליחו אותם השרידים שזכו להנצל, לעבור את שבעת מדורי הגיהנום ולהשאר בחיים, התשובה לכך היא שהמעבר מן החיים השלויים אל אותם יסורים קשים ומרים שהיו מנת חלקם, שלבים רבים היו לו, ומשלב אחד לשני הסתגלו וכך עד הדייטא התחתונה, וכיון שנסתגלו אט אט, יכולים היו להחזיק מעמד במצבם הנורא.

*

The down side of this
becoming
complacent
and losing the
התעורר

מידה זו של הסתגלות הטבועה בנפשו של האדם, יש שהיא לו לרועץ, באשר היא מחלישה ומבטלת כל התעוררות לטובה של האדם אשר בשעה הראשונה בוערת בו כאש יוקדת, אך עם חלוף הזמן הולכת ודועכת קמעא קמעא. ועל כן, שומה על האדם לשמור שלא תחלש אש ההתעוררות, ותוסיף ללהט כאשר בתחילה, ואם ישים את דעתו על הדבר הזה, יראה ברכה בעלייתו במוסר ויראת ד'.

Don't even see
be the true
because you will
be the true
- יהיה as
at house!
and the fire...
the fire...

ובפירוש החסיד יעבץ לפרקי אבות (פ"א מ"ד) כתב לבאר את טעם הכתוב (יחזקאל מו ט): "הבא דרך שער צפון להשתחות יצא דרך שער נגב והבא דרך שער נגב יצא דרך שער צפונה לא ישוב דרך השער אשר בא בו כי נכחו יצא", וז"ל: "הקפיד הקב"ה שלא יראה השער ב' פעמים פן ישוה בעיניו השער לשער ביתו, וקירות הבית לקירותיו, וזה היה ענין חטא העגל, שהיה האהל בתוכם עד שמאסו בו, ואמרו עשה לנו אלהים, ומשה רבינו הרגיש בזה, ונטה האוהל מחוץ למחנה הרחק מן המחנה", עיי"ש. חרדת קודש אופפת את העולה לבית ד' בעת הכנסו בשער הבית, וכדי לשמור על אותה חרדה שלא תפוג, הקפיד הקב"ה שלא יצא דרך אותו השער שנכנס בו, שאם יראה אותו שער שתי פעמים, כבר תסור החרדה ממנו, עד שישוה בעיניו כשער ביתו, וקירות הבית כקירותיו. (וע"ע מאמר סו).

ולזאת יתן עובד ד' דעתו ולבו, שכל התעוררות של קדושה לא תדעך אשה, והרבה יש לאדם לעמול בזה, כדי לשמור על התעוררותו שתשאר תמיד בתוקפה, וכך יעלה מעלה מחיל אל חיל.

אמר לו זה יחיד לאמו
אני אוהב, אמר לו "את
זוהי דעתו עליו ותטרף".
מבקש ממנו לקחת את
יכול לעמוד בנסיון, כיון
אין, מתחילה אמר לו "את
זים, ועדיין אינו יודע מי
אהבת", ובאותן השהיות
קבל את המצוה במנוחה
למען שמו יתברך. לא כן
לבה ופרחה נשמתה.

ז דרבי חנניה בן חכניאי,
עני פתאום, והיתה אשתו
זה ליבה ופרחה נשמתה,
ז. וביאור הדברים הוא,
זב בעיניה, שאילו היתה
ז. השהות המועטת שבין
זה לשמחה הגדולה בשובו
זה לליבה פתאום בטרם
ז להבנת הלב, וליבה לא

(פסוק יג א), בעת קבורת
שמקום הקבורה שייך לו,
וסר מכירה, אמרו, השטר
השטר, ובגמ' שם: "חוששים
אני? ואמרו ליה קא מעכב
ועד דאתי נפתלי מארעא
ארישיה, נתן עיניה ונפלו
ז חוששים לקנא לכבוד אבי
ז בבזיון שיש בזה שיעקב
ז הגמ' שחוששים בן דן היו

לזים עמו, כיון ששמעו את
ז עמו והשיבו לו על כל

פרשת מסעי

ה' דהנה עבר הירדן אינה כשרה לבית
שכינה כבספרי ואינה קדושה
כמו ארץ ישראל ובספר יהושע (כ"ב)
סנה ארץ אחזתכם ואף דכתיב (סוף
עקב) כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם
ב' יהי' ובספרי דכל מקומות מחו"ל
ה' ישראל יהיו קדושים בקדושת ארץ
ה' וכן ברמב"ם וברמב"ן במקומו שכל
אשר ירצו לכבוש בארץ שנער ובארץ
החלמה יהי' שלהם והמצוות כולן נוהגות
ב' הכל א"י וא"כ יש לשאול למה נופל
ב' הירדן. וי"ל משום דנכבשה קודם
ה' סעמא דסוריא כבספרי (פ' עקב)
ה' הקב"ה לדוד סמוך לפליטין שלך לא
נ' ואתה הולך ומכבש ארצות אחרות.
יש עדין לשאול התינה סוריא שהי'
לכבוש ארץ ישראל מקודם והקדים את
נ' וכל עבר הירדן שהי' מוכרח לכבוש
ב' שד"ר לא נתן אותם סיחון לעבור
ג' למה לא תקדש כמו העבר המערבי.
ד' והכיבוש הי' מוכרח להיות קודם
ישראל מ"מ בחלוקה ובשיבה הי'
ה' ה' עד שיתחלק ויתפטר העבר
המערבי מקודם:

וה' ידכן טעמו של משה רבינו עה"ה
שלא רצה ליתן להם את הארץ עד
ר' התנאי מקודם. כדי שתתקדש
פ' א' לגמרי מאחר שתהי' החלוקה
י' א' חילוק וישוב העבר המערבי.
ב' ונני ראובן לא חששו לזה. באשר
פ' ד' דלים לטפם וגדרות לצאנם. לא
ל' בעוד הארץ אינה שלהם. ומשה
ה' כ' שלא ליכנס במחלוקת הי'
מסרה להסכים לדבריהם:

וה' נמי התועלת שלא ישובו לביתם
ד' אחר החילוק כדי לתקן בצד מה
י' שבת העבר המערבי מקודם. ואף
ל' מקדם בצבר המזרחי. בישוב יקדם
ה' המערבי. דכל מה שהי' אפשר
להם לתקן תקנו:

שבת ר"ח שנת תר"ע

במד"ר הלכה מי שהי' נרדף מן הגוים או מן
הלסטים מהו שיחלל את השבת כו'
א"ל הקב"ה וכאלו כל גדולי עולם יראו וברחו
מישנאיהם. כל אותן מ' שנה שעשיתם במדבר
לא הנחתו אתכם לברות אלא הייתי מפיל
שונאיכם לפניכם במה שהייתי עמכם. ולא עוד
אלא כמה נחשים וכמה שרפים וכמה עקרבים
היו שם שג' נחש שרף ועקרב ולא הנחתו
אותם להזיק אתכם. ע"כ. ולהבין מה היתה
שייכות במדבר בריחה אדרבה היו הולכין לא"י
דרך המדבר ואם היו בורחים לאחוריהם לא
היו באין לא"י. ועוד לא מצינו שבאו עליהם
מלחמות במדבר חוץ מלחמת העמלקים
שיצטרכו לברוח. והענין יובן. דכל המלחמות
שהיו לישראל היו בבחי' סור מרע. כי לצומת
שעקרו את בחינת הרע מקרבם היו מתגברין
על שונאיהם שמוצאם מבחינת הרע. והנה
בסור מרע יש שתי בחינות. אחת כאשר יבואו
לאדם מחשבות רעות יברח מהן ויסתכן תיכף
מדעתו ולא ירהר בהן כלל אם לעשות או
לא. וכמו שאמר כ"ק אבי אדומ"ר וצללה"ה
הפירוש "ולא תתורו אחרי לבבכם" מלשון
ויתורו את ארץ כנען. שלא להסתכל בהן כלל.
עכתה"ק. אך יש עוד בחינה גדולה מזה.
וכאמרם ז"ל (ע"ז י"ז): נחיל אפיתחא דבי
זונות וניכפיי' ליצרין ונקבל אגרא. היינו כדי
להכניע את הצד הרע. וכמו שאיתא התם
בש"ס איתכנינו מקמיהו. ובאמת זו בחינה
גבוהה מאוד. ולא ניתנה לכל אדם ובכל זמן.
רק לאנשי המעלה שהם מווכחים בתכלית
הזיכוך. ובזמנים מיוחדים שאין לצד הרע כל
כך שליטה בעולם. וה' שרמו במדרש מי
שנרדף מן הגוים ומן הלסטים. היינו שצד הרע
רודף אחריו הן בגשמיות והן ברוחניות להכניס
בו מחשבות רעות. והעצה היעוצה לזה רק
לברוח וכנ"ל בבחינה ראשונה שבסור מרע.
כ' לאו כל אדם יכול לסמוך על עצמו בענין
הבחינה השני' הנ"ל ואפי' לגדולי עולם אין
הבחינה השני' עצה תמיד. וי"ש המד"ר וכאלו

כל גדולי עולם יראו וברחו כו'. והנה ישראל
ובמדבר איתא בזה"ק (ח"ב קפ"ד) ואפיק לון
קב"ה למיהך במדברא תקיפא דאיהו אתר
ושלטנו דסמאל חייבא דאיהו דילי' ממש בגין
לחברא תוקפי' וחילי' ולכתתא רישי' ולאכפיא
לי' דלא ישלוט. והיא הבחינה השני' מסור
מרע וכעין ש"ס ע"ז הנ"ל. וזה הפירוש
במדרש שלא הנחתו אתכם לברוח. שבכוונה
הלכו במדבר כדי לאכפיא כו' ככוונה הנ"ל.
ונראה מלשון הוזה"ק שהיו יכולין ללכת לא"י
דרך אחרת ולמנוע עצמם מלבוא בגבול הסט"א
אך זו היתה נקראת בריחה. והש"י הולכים
דוקא דרך המדבר הגדול והנורא בכוונה
הנ"ל:

ונראה דדוקא דור המדבר היו מסוגלים
לזה. כאשר היו ניזונים ממן ומבאר
והיו דור דעה וכל עסקם הי' תורה ועבודה
לבד הם היו יכולין לילך בדרך הזה. כי היו
בתכלית הדיבוק להשי"ת. וזו היתה הכנה לזמן
שיבואו לא"י ויעסקו בדברים גשמיים ג"כ
לחרוש ולזרוע וכדומה יהי' צד הרע מוכנע.
ולא יהי' ביכולת צד הרע לתקפם ולהסירם
מדרך הישר ושעכ"פ יהי' ביכולתם לדחות
את צד הרע מהם כמו בבחי' הראשונה מסור
מרע:

והנה במדרש נהיה כצאן עמך ביד משה
ואהרן פירש בארבע אנפין לנוטריקון
מנחית ומסיים בכל אנפא ואנפא ביד משה
ואהרן. נראה שיש בזה כוונה מיוחדת שדור
המדבר עם כל מעלתם לא הי' ביכולתם
לעשות את המסעות האלה על הדרך הנ"ל
רק ע"י אמצעות משה ואהרן. והיינו כי מרע"ה
הוא שושבינא דמלכא. היינו שהוריד השכינה
לארץ. ואהרן שושבינא דמטרוניתא היינו
שקירב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים.
כאמרם ז"ל (אבות פ"א) הוי מתלמידיו של
אהרן וכו' אוהב את הברית ומקרבן לתורה.
והיתה דביקתם בהשי"ת מכל צד מלמעלה
למטה ומלמטה למעלה. ורק בדביקות גדולה
כו' היו יכולין לעשות המסעות הנ"ל. ובאמת

All
הנה
הנה

(הנה)
הנה

הנה
הנה

שמה קול פרשת שמות שמחה נג

פרשת שמות

האש שורף וידיעה זאת ברורה היא ונתגלת בעולם והיא בחינת חכמה. כמו שאמרו חז"ל (שבת קמה:) (משלי ז, ד) אמור לחכמה אחותי את, כאחותך שהיא אסורה. וכינונו חז"ל הידיעה ברורה לצד החכמה. אולם אש היצר הרע הוא טמון וצפון כמו שנקרא צפוני. וכן כתיב (יזאל ב, כ) ואת הצפוני ארחיק [מעליכם] והוא מלוכש בחוץ בהנאות חמודות מדומות הבלי העולם הזה:

ואדם המשכיל המביט מטמונותיו רואה האש אשר בקרבו וצריך להתעצם בבינה להתוודע אורחותיו ולהשמר ממנו. והנה זה הנשמר לא יוכל לומר עליו שהוא כאילו לא נתפתה כלום כי בוודאי נתפתה. רק אחר שלבבו שקול בבינה וידע [רוע הצפוני] הנה [הוא] סר ושב ממנה. אולם הזוכה ליראת השם ולחכמה כדכתיב (איוב כח, כח) הן יראת ה' היא חכמה, עליו נוכל לומר שלא נתפתה כלל [כי הוא יודע אשו הצפון בידיעה נגלית כבחינת חכמה כנ"ל על זה אמרו בגמרא שלא נתבעו כלל] פירוש, כי הפיתוי לא נכנס באזניהם כלל. ופירוש הכתוב ולא עשו כאשר דבר אליהם מלך מצרים, כלומר כאשר דבר אליהם מיד לא עשו. שהיו

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. וא"ו מוסיף על ענין ראשון, פירוש על הראשונים. כי השמות הם הנשמות כמו ואלה שמות עם מספר ח' אותיות בגימטריא נשמות. וירידתם היא עלייתם ומכח זה היה לי"ב שבטים עליה רב מכח שבאו למצרים ודו"ק:

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד. רמז למה שאמרו (אבות פ"ד מ"ד) מאוד מאוד הוי שפל [רוח]. אף על פי שנתרבו אף על פי כן נתעצמו במדה הזאת:

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. כמו שהיה העינוי מפרעה ועמו בהתחכמות ובפרצות. כן היה הברכה מאת ה' בהשגחה יתירה. וזהו בכוונת רש"י ז"ל רוח הקודש אומרת כן, דהיינו בהשגחה יתירה היה אומר ודו"ק:

ולא עשו כאשר דבר אליהם מלך מצרים ותחיין את הילדים. במסכת סוטה (יא:) אמר ר' יוסי בר חנינא להן מבעיא ליה, אלא מלמד שתבען לדבר עבירה ולא נתבעו. פירוש כי מאש יברחו הכל כי יודעים ידיעה ברורה כי

מדתו חלק להם הברכות כל ו אז ראו שכולם נבחרו לה'. הפסוק היטב שמקודם אמרו שע אחיך כי רעה גמלוך, כי שתהיה בלתי שום התנצלות. אח"כ פירשו דבריהם שאין ד כי כל פשעם היה שרצו ד אביך. וזה ויבך יוסף בדברם חשב כן. והבן כי עמוק הוא:

10

ה' ע"כ א"ל ס"ב

ה

מפילות גד

אמונה

אמונה חזקה יותר מידיעה, כי ידיעה אפשר להפריך בקושיא, אבל אמונה אי אפשר להפריך. שייך רק לסור מהאמונה אך לא להפריכה - שהרי אמונה היא שמאמין על אף הקושיא.

אמונה is greater than ידיעה
↓
Can't ask a question to knock out אמונה

*

אמונה היא כשאין רואים, ואפילו רואים את ההיפוך. אמונה - even when you can't see, even when you see the opposite

*

אמונה חזקה יותר מראיה, והמאמין באמת אינו זקוק לראות. וכאשר הוא רואה את מה שהאמין - אין זה מוסיף לו מאומה, כי כבר האמין קודם לכן, והאמונה הרי חזקה יותר.

One with true faith doesn't need to see, seeing won't add anything...

* * *

אנשים סבורים שבגלל שיש הסתר ולא רואים - על כן צריכים להאמין, בליט ברירה, אך אם היינו רואים היה טוב יותר... אבל האמת היא להיפוך: בגלל שהשי"ת רוצה אמונה - על כן עשה הסתר. וממילא טוב הוא שלא רואים, כך יכול להיות אמונה.

Many think we must see אמונה because there is a hidden world... however, it would be the opposite is true! makes us to make believe!

ואמר בשם ספר 'עבודת ישראל' עה"פ 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה, "שאברהם חשב זה להקב"ה לצדקה שעשה עמו - שנתן לו האמונה בה".

והוסיף ר"ג לפרש, "שאברהם חשב להקב"ה לצדקה שברא את העולם עם הסתר".

The kindness of הקב"ה - that he allows for us to have faith in Him! Thank you הקב"ה for creating world with הסתר!

* * *

פעם הגיע אל הרה"ק רבי אביש אבדק"ק פרנקפורט - בשעת כניסת השבת לאחר הדלקת הנרות - אורח משונה מאד; לבוש בגדים קרועים ובלויים, צרוע ומוכה שחין.

the strange guest who arrived on sabbat. Her candle lighting

הרב - שכבר עמד ללכת אז לביהכנ"ס - אמר לאורח שיבא עמו לביהכנ"ס ואח"כ ישוב עמו לסעודת שבת. אולם האורח התרגז וצעק: "מי

לו היה אורח
תעדיין אפשר
השני אורח
תשמח בו.

את שבתורה.
עם שהוא יכול
בזמן המעט:

ידד את מאות
וע"ז מרפה
לדחות לעצם
לדחות מוסיף

לשאת בעול
בזה הימנה:
לקחת אליה.

עקב של 'ניחום
הקדים מורחים
נ. לכאורה מה
צדע תבוא רק
נ. נפיה דקה -
קטא בו, מאשר
וזה.

צא בניני וגו' ולמה רצה דוקא שיצא נגדו, מפני שהיה מאוד לבו נמס כמים על שעבד כל ע"ז שבעולם והיה רחוק מאוד שיהיה לו תיקון ואף שהיה נראה בעיני העולם כמבקש כבוד העיד עליו יודע תעלומות אדם שבא אצלך לש"ש בא. (ח)

אל המדבר וגו'. פי' רש"י ז"ל מקום תהו, והלא לא חסר להם כלום במדבר, אך לגבי יתרו נק' מקום תהו כענין שכ' באת אלי להזכיר עוני שבתוך ישראל לא הי' נחשב לכולם. (ט)

ויחד יתרו וגו'. איתא ברש"י ז"ל שנעשה בשרו חידודין חידודין כו', פירוש כאב לו למה לא היה למצרים כל תיקון שהי' להם אפשרות כשראו כל הניסים ובכ"ז לא שבו ונאבדו בטומאתם. (י)

ויחן שם ישראל נגד ההר וגו'. פירש"י ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד. והיינו שהאחדות הכנה לקבלת התורה. (יא)

ביום הזה באו מדבר סיני וגו' ויחן וגו'. פירש"י ז"ל בלב א' כאיש א' וזה הי' הכנה לקבלת התורה להיות אהבה תוך לבות בני' וכענין שאמרו חז"ל איזהו דרך טובה כו' עין טובה שיהי' שמח בטובת חברו אף

שחסר לו זה הטוב וזו הועיל מ"ש וכל העם רואים את הקולות כי אף שהי' תוך בני' אנשים פשוטים שלא היו יכולין לראות עכ"ז ע"י עין טובה שהי' שמח במה שחברו יכול לראות הטוב ההוא ע"ז הי' גם הוא רואה בעין חברו כיון שהם בלב א' כאיש א', ואין יכולין לבא לזו המדה רק כשכל א' אינו נפרד רק תוך כללות בני' להיות האדם הפקר כמדבר ואין חשוב רק שהוא תוך בני' שהם יקרים מאד וכמ"ש האריז"ל לקבל ע"ע קודם התפלה ואהבת לרעך כמוך כי בלא זה שהאדם תוך בני' איך יוכל להתפלל להשי"ת מצד מה וע"י שכל בני' הם א' ע"ז גם כל הרצונות שבאדם עצמו מכוונים למקום א' ולעיקר המכוון וגם החני' כאיש א' הנ"ל גם זה באמת מהשי"ת וכן כל המצוות מסייעות את האדם שיהי' כלי לזה שיוכל לקיים המצוות והי' זה הכנה לקבה"ת ומסתמא גם עתה מתעורר בכל שנה ושנה ביום ר"ח הזה שבאים לזאת המדרגה מחני' הנ"ל שיהי' הכנה הנ"ל כי דבריו חיים וקיימים לעד. (יב)

ראשית כניסת דברי תורה באדם היא על ידי שאיסור לא תעשה יהי'

בעיניו כחומה שאין ביכולת לעוברת, וז"פ "והגבלת את העם וגו' לאמר השמרו וגו' ופי' רש"י ז"ל הגבול אומר להם השמרו, והיינו שהרי השמר בכל מקום פירוש לא תעשה וא"כ הגבול האומר להם השמר היינו שאומר

(יא) שפת אמת (פורים).
(יב) מכתבי החסידים.

(ח) שפתי צדיק.
(ט) שפת אמת ליקוטים.
(י) ליקוטים.

להם שכאן זה לא ה
הוא כחומה שא"א לא
יראת ה'. (יג)

ואשא אתכם על ס
אלי וגו'. הי
יותר גבוה ממקום ס
ואביא אתכם אלי. (יד)

ויגד משה את דבר
הגדה היתה
נעשה ונשמע, בלש
ואשמע, לשון יחיד,
את התורה בתוך כלל
אצל משה רבינו עי'
הנה אנכי בא אליך
יאמינו לעולם וגו', ה
במדריגה יותר גבוה
שהיה עניו מאד הש
יהיה בתוך כלל יש
משה את דברי העו
נעשה ונשמע בלש
משה לא רצה את
בתוך כלל ישראל. (טו)

בצדק וביושר ה
לנשמע
מבין צריך לעשות,
לזה ומיוחדים לזה
ישמעו ויבינו. (טז)

(יג) שיח שרפי קודש ה
(יד) מכתבי החסידים.
(טו) שיח שרפי קודש ה

אשר
like a wall.

12

ספר יחזקאל
הרה"ק מאת ש"ס

ימות עולם

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק

קנג

לאחר מכן נכנס הרה"ק מקוצק ("ווייזט אויס אז ער האט גיזעהן אז די סעודה איז נישט ווי ער פארשטייט"), ונענה להם: בזה"ק איתא [ח"א דף צ"ב]. 'זכאי חולקיה דמאן דישתדל באורייתא', והתרגום על פסוק [שמות כ"ב ט"ו] 'וכי יפתה איש' הוא 'וארי ישדל', [רואים אנו שתיבת "ישתדל" מלשון דיבור], והמשיך לומר: אלפי דרכים ישנם בעבודת ה', כולם המה בחזקת סכנה, וזכאי חולקי' דמאן "דישתדל" – פירוש: "וואס זיי ווערען אדורך גירעדט" באורייתא "מיט די תורה".

[בשם גיסו הר"ר אלימלך ווישקובר].

ג.

פעם שררה דחקות גדולה בחבריה של הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא, עד שהיה לחץ של סכנת נפשות. יעץ הרה"ק רבי פייוול מגריצא, שלדעתו יש לבקש מעות מהאשה הגבירה תמר'ל (שאצלה עבדו הר"ב והרה"ק מווארק).

כשמוע הרה"ק מקוצק את שיחתם, הרים את קולו: "געלט! פא געלט!

העיד ר' פייוול על עצמו, שבמשך כמה ימים לאחרי ששמע את תגובת הרה"ק מקוצק, לא יכל להביט ולהסתכל על כסף – פשוט נמאס בעיניו "עס האט איהם געאיבעלט".

והוא פירש בזה מאמר חז"ל (שבת פו.) "בד' עביד פרישה", שלא אמרו "בד' ציוה להם מצות פרישה", אלא הכוונה שבדיבורו של משה רבינו גרידא, כבר פעל להמאס את הדבר בעיניהם – דיבורו פעל כעשיה ממש!

ד.

פעם בהיות הרה"ק ה"שפת אמת" אצל דודו הרה"ק מקוצק, נכנסה הרבנית בבהלה שנגנב איזה סכין... נענה הרה"ק מקוצק בתמיהה: וכי איך יתכן שנגנב סכין – הלא כתוב בתורה "לא תגנוב"!

מכאן, אמר ה"שפת אמת", למדתי פירוש חדש במילים "לא תגנוב" – כלומר: אי אפשר לגנוב...

נסלונים עוסק
וקוברין, והוא
נישט ער –
לא יעסוק בו

י"ע

חסידיו: "מתי
דבריו, אך

סביר הרה"ק
אסתר], היו
אים שכל זה
לעתיד לבוא
לראות גם
יכתבו אותה

פלך מס על
אלא שזהו

ק מגוסטינין
מגוסטינין
קוצק הינה
קם הרה"ק

13

קנר

ימות עולם

מרן זי"ע צירף עובדא זו לאימרה של זקינו מהר"ם מאמשינאו עה"פ [שמות כא-א] ואלה המשפטים אשר תשים "לפניהם", פי' שמשפטי התורה יהיו דוגמת חומה גבוהה "לפניהם".

mit creates a wall before you that you cannot pass!

ה.

פעם בליל התקדש חג, ליל הסדר, נתן הרה"ק מפרשיסחא כוס גדול להרה"ק מקוצק, באמרו: "ער האט א גרויסען מוח, דארף ער א גרויסען כוס" [= יש לו מוח גדול, צריך הוא לכוס גדול].

וביאר מרן זי"ע, שהענין שתיקנו ד' כוסות כנגד ד' לשונות של גאולה, יען שהגאולה היא בהעלם, ואנו רוצים שתהיה באתגליא, ונכנס יין יצא סוד, והיות שהי' להרה"ק מקוצק מוח גדול, הרי היו הדברים יותר בהעלם, לכן הי' צריך כוס גדול כדי שיבואו לידי התגלות.

ו.

סיפר החסיד ר' אלימלך ווישקובר (גיסו של מרן זי"ע) בשם הרה"ק ר' ישראל מפילוב, שראה פעם הרה"ק מווארקו מתווכח עם הרה"ק מקוצק, ונדמה אז בעיניו כאותה ששנינו בגמרא (שבת כא:) שני זקנים היו בצידון, אחד עשה כב"ש ואחד עשה כב"ה.

וביאר מרן זי"ע, דהנה פליגי ב"ש וב"ה בנר חנוכה, דב"ה סוברים מוסיף והולך, ואילו ב"ש סוברים פוחת והולך, כי ב"ש אומרים יקוב הדין את ההר, שמיד בתחילה צריך האדם לעשות ולקיים את המצוה בכל השלימות האפשרי [ואח"כ לירד בהדרגה כמשל היורד מסולם שיורד מעט מעט כדי שלא יפול], אולם ב"ה סבירא להו מוסיף והולך; "וואס פאר א מדריגה א יוד געפינט זיך — זאל ער טוהן א מצוה" [= באיזה מדריגה שנמצא יהודי — יעשה מצוה], ואח"כ יהי' מוסיף והולך — ודרכו של הרה"ק מקוצק היה בחינת "יקוב הדין את ההר".

ז.

חדר ה'געזעגענען' [= קבלת הקהל] אצל הרה"ק מקוצק היה צר מהכיל את רוב הקהל שנדחקו סביבו. כאשר העיר פעם אחד מדוע לא ירחיבו את החדר כדי שלא יהיה כ"כ הלחץ והדחק, ענה הרה"ק מקוצק "עטץ ווייסט

הרה"ק רבי מנחם

נישט וויפיל עס
אינכם יודעים

[עובדא זו
בשעת עריכה
באמשינאו לה
אחד].

כשנסע דר
[בי"ב אלול], נ

נענה דר
הקברות יודע
הרי יודעים א
להפגש אתכם

[ראה במד]

בסוף ימי
מפילוב, ורבי
רגליו תחת ה

פעם של
שאלה בענין
תשובתו.

ומאחר ש
החזיקו החב"ד
מהותם, צוה

כשהגיעו
ביי זיי שטיי

לב וישב שלום שמו

ומכאן שבשעה שהתאווה והחמדה בוערת באדם, אין בכח הטבע הרגיל, עם טענות רגילות כשכר ועונש, צדקות ופרישות, לעשות מאומה בלב האדם, כי האש כבר יוקדת, ודברים שבטבע לא יושיעו, אולי אמנם ילחמו מעט אך סוף דבר התאווה תגבור והאדם יפול ברשת שחת, ואין ביכולתו לגבור אלא ע"י שיתעלה מעל הטבע ויטען לנפשו טענות שמעל לטבע! ומה הם? זהו כחו של "הנאמנות" לבורא עולם שיכול האדם להשריש בקרבו ולחזק עצמו שיש דבר שהוא "אסור" בהחלט!

מי הוא האוסר?

הקב"ה!

למי?

לכל יהודי באשר הוא!

מתי? בכל עת ובכל שעה! וכשהדבר "אסור" הוא מופקע מן המציאות ואינו עולה על הדעת ובזה יכול האדם להתעלות מעל הטבע, ובזה ורק בזה, יגער בים התאווה, ויחרב! הוא אשר אמר יוסף לאשת פוטיפר "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת, וחטאתי לאלקים!!" ובזה התגבר!

ולפיכך אמרו חכמים על מעשה זה, שאין לך "נאמן" גדול מיוסף!

ובזה יתיישב מה שמצאנו במדרש, כמה וכמה טענות שלחם יוסף עם עצמו וגם אמר זאת לאותה דובה, ובתורה הוזכר רק ה"וחטאתי לאלקים" שטען לה, אלא נראה מכאן שהיא הטענה העיקרית למניעת מעשה עבירה ולא דברים אחרים!

וידוע שהגאון מטשעבין זצ"ל הוצרך לעת זקנותו לעבור ניתוח כלשהוא, ולרוב זקנותו לא היה שייך להרדימו כלל, ומן ההכרח היה לנתחו ללא הרדמה, ואולם מאחר ובתקופה זו גם היה חלש ביותר חשש הרופא לנתחו במצב זה, שטען כי חולשתו הגדולה עלולה ח"ו לגרום שבצירוף חלישות גופו, יירדם גם ללא הרדמה, וזה יסכן אותו עד מאוד, וכששמע זאת הרב זצ"ל השיב כי יש לו עצה פשוטה שלא ירדם, שאם יניחו על ראשי תפילין הרי בודאי שלא אוכל לישון מחמת ההלכה האוסרת! וכך עשו את הניתוח, ולא באה תנומה לעפעפיו של הגאון! ובאיזה כח התגבר מעל חולשת טבעו שלא להירדם? הוי אומר שהוא אשר למדנו "שאסור" לישון עם תפילין. והאסור הוא מעל הטבע.

זה אותך יותר

וכל אנוש האין ציסיונות שהרי שיכול להתגבר, ד.

דנו רבינו גדול אינו נחשד על קדון ולא נחשד ואין חוטא, אין במצרים שכתוב העריות, ביותר בדברים וכו'.

ים שבין אדם קדון, ואין אחד השוכנת באדם ויר הפיקדון, אך אינו חוטא" הרי אין ראוי לקרותו צה, והאין נופל

אמנות" לבוראו! מר את נאמנותו

פר זונות "נאמן" נח והלא הרבה ו דומיהם, וגם ל תאוותו, אולי

יהו

אור

חנכה

גדליהו

לד

בשנח (קלג:) "זכ קלי
סכו הוי דומה לו מה
כ הים רחוס וחנן,
וכוא, חשכה ענמו
כ וכוה הכה שיש לכל
דמיון חליו ב"ה, וחס
על מה שיש קדושה
יציבולחו להחזקת צו
שעשה כניכול אחד
יס מחזורים, ונעשה
א החשמונאים י"צ
כנענה וציעול חליו
כלל ה"צ מדות של
ס רלו לעקור.

He wanted
to be like
him, but he
was unable to

Connecting
the
idea

למה
למה

It separates
the
idea

It is all
the

החידושי הרי"מ (פי'
חל"ל), כי יין הוא
יחל על הד' מלכויות,
כי לבי" וירכתי די
ככנענה והכריעה
צ"ק (טז) שמי שאינו
ע"ה, ופירש המהרש"א
דעם צמודים הוא
ך ממעשה נחש שהלך
(ט) ומי שאינו כורע

It is all
the

It is all
the

ו ע"י בבית יעקב (בהחלק
לחושות, ואין הכוונה כלל
ב"ק שכל מי שאינו כורע
עצמו כראוי לפני הקב"ה
יב. אבל פשוט חנוכה
נחש"מדת נחש", ולחבין
ובמדבר כא' ט' לא נאמר
ל על לשון, ומקורו הוא
סתם לשון נופל על לשון
יכרת גם עם נחש, וכן יש
ל נחש הנחשת מרומז

צמודים והולך בקומה זקופה לפניו, ראוי ליענש
צטונש הנחש, על גחונך חלך, ויון הוא העזות
הזה של הנחש המונע את האדם להכניע את
עצמו לפניו יתצרך, ולעמל כוחו של יין תקנו י"צ
השתחוויות, שהוא הכנענה לפניו יתצרך, היפוך
מהקומה זקופה של הנחש, וכוחו של יין. ואיתא
בגמ. סוטה (ה.) אמר רב חסדא ואיתימא מר
עוקבא כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה
אין אני והוא יכולין לדור בעולם וכו', כי הגיאות
גרם שלא יהא בדביקות צהורה, וזה רלו היונים
לעשות, להפריד האני מההוא, לעל הדביקות של
בני ישראל צהקב"ה, לעל מהם ה"י"ה קלי
ואנוכו", וזה ה"י החיקון של ההשתחוויות לחבר
ההוא להאני, היפוך מהעזות דיון, ששיעסם ה"י
אני ואפסי עוד.

7 (ג) ופרצו חומת מגדלי, איתא בשם חידושי
הרי"מ (פי' שפ"א לחנוכה חל"ל ד"ה חל"ל) כי
אלל בני ישראל ה"י דבר ה' כחומה שאי אפשר
לעבור עליה, כי לא חשכה לא ה"י אללם הפירוש
שאסור להם לעשות זה, אלל שאין זיבולתם ואי
אפשר לעשות דבר כזה שאסרם השי"ת לעשות,
וכמו שכתוב לא חוכל לאכול בשעריך, לא חוכל
שע"י הללו אין זיבולת האדם כבר לאכול
בשעריך, ואת החומה הזו בלו היונים לפרוץ,
שלא יהי אללם דבר ה' כחומה שא"ל לעבור עליה,
אלל "קענען קענעט דו נאר דו טארסט נישט",
וזה הוא פרט גדולה בחומת ישראל, כי זה מיקל
אלל האדם חומר האיסור. ובאמת ציפוד הדבר
הפירוש בכלל בלא חשכה הוא, שאין להאדם
שייכות כלל להך מציאות של רע, ונשלל ממנו
במציאות, כי כמו במלך אין זיבולתו לעשות

Like a
wall that
can't be
passed
through, so
is the
gate

Not able
to let it in
your gates

It is
not able
to break this
wall

It removes
the seriousness
of an issue
from man

It is
not able
to break this
wall

הרע כלל, כי כך הוא נצח שלא יהי לו שייכות
ונגיעה לרע, וממילא כבר אין זיבולתו לעשותו, כן
הוא גם צנפס ישראל שניסודר אין לה שייכות
ונגיעה לרע כלל, רק שהאדם נצח צעולם
הבחירה, אשר ניתן לו הבחירה לעשות כדבר ה'
או ח"י לעבור על פי ה' ולעשות הכיפוך
ממציאותו, אלל הציווי של בלא חשכה הוא בכדי
שהאדם ישמור מכותו, כי במכותו אין לו שייכות
לרע כלל, וזה ביאור דברי המדרש ריש פרשת
אמור על הקרא "אמור אל הכהנים" ואמרת
אליהם, שאומר שם כי למלך די באמירה אחת,
ואדם צריך שתי אמירות, (ובפשטות מפרשים
המדרש שאדם צריכים להזכירו יותר ממלך) כי
מלך צעת שנצח במאמר ה', די באמירה זו לבד
שלא יהי לו שייכות לרע, כי נצח באופן שלא יהי
לו נגיעה לרע, וממילא ח"א לו לעבור על
המציאות שלו, אלל ישראל צריכים צ' אמירות,
המאמר הראשון הוא כמו המאמר של המלך
שאין להנפש ישראל שייכות לרע כלל, דרך משל
האיסור שאין לכהן לעמא למחס, הפירוש הוא
שאין לנפש הכהן שייכות לעומא, רק שצריכים
עוד מאמר להזכיר האדם שישמור את המציאות
שלו, כי הוא נמצא צעולם הבחירה ויש זיבולתו
ללאח ממכותו, וכלשון חז"ל צמחות (כ"ע:) כל
הרוכז ללאח מעולמו ילא, ולכן צריכים להזכירו
לבד יעמא למחס שישמור את נפשו שצורשו אין
לו שייכות לעומא, ומהציווי יודעים אנו
כי זהו מכות נפש ישראל, נמצא שיסוד הענין של
לא חשכה הוא שאין לו שייכות לרע כלל, ואי
אפשר לו לעשות, הרע כלל, וזהו ביאור דברי
החידושי הרי"מ שהי אללם העצירה כחומה שאי
אפשר לעבור עליה.

Our soul
was not
able to
be like
him, but
he
chose
he

needs
1
2

1st step
for how to
be like
him, and
watch
yourself

יוענין הזה יתבאר בעזה"י באורך בשיחה לפרשת אמור, ותאריך בביאור דברי הגמ. שבת פרק חבונה על מ' פתוחה, מי
סתומה, מאמר פתוח מאמר סתום, שחרמו הוא לה' מאמרים האלו.

אין בזה
אין בזה
אין בזה

ה קבעה במזוזה בעודה תלושה ובר. סמך הקומן (ג): סמך
העמיד לה מלך על קנין מוכן שסופר ומעשה למר רב אלה
בית דעה (ג) לא סמך אלה שהעמיד ולסוף סוף ואים אלה סמך
ואים ולסוף העמיד ספולה מעשה ולא מן העשי ופירש רש"י מלך
אל קנין שלל מלך מזוזה פן ועשה
לרע פנים על קנין: מלך. מזוזה:
כתב רש"י יחזק (שס) בית שוקע
מזוזה סמך ואמר כן קבע הסמך
לא ילך יד פנים מזוזה כי וזו פנים
ולא מן העשי כן פשוט הסמך
מפירוש רש"י (ג) ד"ס מלך על היל
הרע גלגל סמך בית וקבעו עליו
עלי המסופות (שס ד"ס מלך) ופירש
דכתיב עירל וכן דבריו נכונים
דמשלם לא ענה על דעת עני
המסופות ולא על דעת שום אדם
להסביר דלא הוהיל סמך רב אלה
בית דעה ורש"י יחזק ענינו כמנה
שם (קס רש"י מלך) לטן ולא סמך
המסופות על רש"י הוהיל דרש
גלגל סמך אלה לענין הפירוש
לא לענין הדין מן:

רצ א ספר תורה או תפילין
שבדו אין עושין מהם
מזוזה דפי שאין מורידין
מקדשה חפורה ובר. מייסל סמך (ג):
ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה. כן סמך הרמב"ם
הוא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

רצ א ספר תורה או תפילין
שבדו אין עושין מהם
מזוזה דפי שאין מורידין
מקדשה חפורה ובר. מייסל סמך (ג):
ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה. כן סמך הרמב"ם
הוא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

רצ א ספר תורה או תפילין
שבדו אין עושין מהם
מזוזה דפי שאין מורידין
מקדשה חפורה ובר. מייסל סמך (ג):
ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה. כן סמך הרמב"ם
הוא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

פיסון רצ

פרש"י ורש"י דיינים המבוארים בזה הסימן

(א) אין עושין מזוזה מספר תורה או תפילין שכלו ואין כותבין
אותה על גלגלי ספר תורה:

א ספר תורה או תפילין שכלו אין עושין מהם מזוזה
(ב) ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

סמך א ספר תורה או תפילין שכלו אין עושין מהם מזוזה
(ב) ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

רצ א ספר תורה או תפילין
שבדו אין עושין מהם
מזוזה דפי שאין מורידין
מקדשה חפורה ובר. מייסל סמך (ג):
ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה. כן סמך הרמב"ם
הוא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

דרכי פשה

רצ (א) כתב מהר"ם מאוריה סימן פ"ד על הספר תורה אם
תתייבש שלא תוכל למצוא שום חיקון באופן אחר כי אם
לחתך הגלגלות לחתך בו או דאי היה נראה דשרי כיון שהיא בלתי
מחוקקת היא עומדת לגביה אם כן פשיטא יותר טוב הוא לחתך
הגלגלות ולחתך הספר תורה ולגנו מותר הגלגלות מאשר יגנו כל
הספר ודומה להא דאמרין ספר תורה שכלה אין עושין מפניה מזוזה
לפי שאין מורידין כי האם מורידין עושין והמותר על כרחך יגנו

פרישה

(ה) ויכין שיהא שיהא אחרונה שבה על הארץ בר. על למרן
סמך א ספר תורה או תפילין שכלו אין עושין מהם מזוזה
(ב) ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

רצ א ספר תורה או תפילין
שבדו אין עושין מהם
מזוזה דפי שאין מורידין
מקדשה חפורה ובר. מייסל סמך (ג):
ולא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה. כן סמך הרמב"ם
הוא כותבין אותה על גלגלים של ספר תורה (א)

חדושי הגהות

רפא (ג) דא שט אלה:

הגהות והערות

הבהמה סמך רש"י לקבץ באלכסון לקיים גם דברי ריה שרף לשהם באלכסון
ובר. וברכ"י פשה חקצו הנדפס הנדפס כמו שהיה באותה מידה עייש:
(ל) בכתב יד פארוי איהא הנדפס כזה. בכתב יד לותרן הודפסו קרמון
איהא הנדפס כזה: (ל) בכתב יד פארוי איהא הנדפס כזה: רב איהא ביה רבא:
(ל) כן פירש רש"י שם. ולענין ציצית איהא כן במנחה ב
ע"י יחזקיה אמרה תעשה ולא מן העשוי. וראה דברי חפודות הלכות מזוזה

דברי

פורים הוא זמן השפעות גדולות. מהזמנים הנעלים ביותר. יש בפורים ענינים גבוהים עוד יותר מש"ק. אמנם השבת ברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, אך בפורים יש המדרגה המיוחדת שיכול כל איש ואיש להתקרב אל הקדושה, ואפילו מי שהוא בבחי' חרבונו"ה שנקרא רשע בגמ' (מגילה ט"ז ע"א) הנה בכח הארת פורים גם חרבונוה זכור לטוב תמיד, הטוב נכנס בו.

ויהי ידיו אמונה עד בא השמש. א"ז
הס"ק מסלונים ז"ל בשם מרן הרה"ק
הר"מ מקוברין ז"ל פירש מאמר חז"ל
(תמיד כ"ח ע"א) איזוהי דרך ישרה
שיבור לו האדם יחזיק באמונה יתירה,
מה פירוש יתירה, ומה שייך באמונה
שתהי' יתירה, אלא שבכל המדות צריך
אדם להשגיח שיהיו מעשיו בגלוי רק לפי
הרגשת לבו פנימה ולא יותר, ולא יעלה
במעלות ובמדרגות יתר על השגותיו, ואילו
באמונה צריך להיות מעשהו בגלוי יותר
מהרגשת לבו ומדרגתו והשגותיו. וז"ש
ויהי ידיו אמונה, ידיו פי' מעשיו היו
מלאות גילויי אמונה, לרבות יתר על
השגתו. וזהו דכתיב במרדכי הצדיק ולא
קם ולא זע, שהי' מראה בגלוי את האמונה
הברורה שהי' בלבו במדה שאין למעלה
הימנה. ואמרו עד בוא השמש, הבטחה,

[illegible]

יבני מאוסטראה ז"ל,
בדולה ביום פורים
אחד לשמחו, וחוא
מרדכי הוא
פורים, והוא בכבודו
ת כל יהודי שרק

מ"ד
ד' (ד)
לא אר
דננד

The power
of a
confident
"No!"

12 "מי יתן טהור מטמא לא אחד" (איוב יד, ד). ע"י החלטה נחושה אחת ולתמיד, לא אחד, איין מאל ביין, לא אשמע בקול היצוה"ר עבור כל מחיר שבעולם אפי' אם יוכיח ויראה לי כל מיני היתרים ע"ז, לא אשנה אף פעם החלטתי, בכח זה מסוגל אדם לתתהפך מטמא לטהור. ובלבד שלא יהיה כאותו שיכור שהחליט לא לשנות

פּתּלי הגדול ז"ל
(בֵּיא מהרה"ק רִיבִי
מַמְסֵטֶרדֶם) שפ"א
הָלַךְ בעירו שיתפלל
בְּהִיא זקוק לישועה,
בְּמִה בשמחה יתירה
לֵה תפלתו והיתה
לְמַעֲשֵׂי וְאַחֲרֵי